

Αθήνα, 12 Σεπτεμβρίου 2017

Προς τον Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων

Απάντηση του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητος στο από 12/9/2017 αίτημα του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων σχετικά με το έργο «Ανάπτυξη του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού – Αγ. Κοσμά».

A.

Θέμα: Έγκριση ΣΟΑ (Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης) και ΣΜΠΕ (Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων) του έργου «Ανάπτυξη του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού – Αγ. Κοσμά», χωρίς να έχει προηγηθεί η κήρυξη αρχαιολογικού χώρου.

Από τα άρθρα 12 και επ. του αρχαιολογικού νόμου (ν.3028/2002) προκύπτει ότι ο νομοθέτης, σε συμμόρφωση προς την επιταγή του άρθ. 24 παρ. 6 του Συντάγματος επέλεξε ως βασικό εργαλείο για την προστασία των αρχαιοτήτων, ως ουσιωδών στοιχείων της ελληνικής αλλά και της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομίας, την κήρυξη των χώρων όπου υπάρχουν ή πιθανολογείται ότι υπάρχουν αρχαιότητες, ως αρχαιολογικών.

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των παρ. 1 και 2 του άρθ. 12 του ιδίου νόμου, προκύπτει σαφώς ότι η κήρυξη και οριοθέτηση των αρχαιολογικών χώρων πρέπει να προηγείται της εκπόνησης και έγκρισης οποιουδήποτε χωροταξικού ή πολεοδομικού σχεδιασμού του χώρου όπου ευρίσκονται ή πιθανολογείται ότι ευρίσκονται αρχαιότητες. Και τούτο διότι η απάντηση στο συνταγματικής τάξεως ζήτημα, αν κατ' αρχήν επιτρέπεται ή όχι πολεοδόμηση των εκτάσεων αυτών και ποια θα είναι η μορφή και η ένταση αυτής, εξαρτάται απολύτως από την ύπαρξη και οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου, η οποία γίνεται από την αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία (απόφαση Υπουργού Πολιτισμού μετά από γνωμοδότηση του αρμοδίου Συμβουλίου) με κριτήρια αμιγώς επιστημονικά και με μοναδικό γνώμονα την προστασία των αρχαιοτήτων.

Στην περίπτωση του Ελληνικού η ύπαρξη σημαντικών αρχαιοτήτων όχι απλώς πιθανολογείται σφόδρα, αλλά είναι αποδεδειγμένη σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Κατά συνέπεια, η διαδικασία έγκρισης ΣΟΑ και της αντίστοιχης ΣΜΠΕ για την ανωτέρω έκταση δεν δύναται να ξεκινήσει προτού ολοκληρωθεί η διαδικασία κήρυξης και οριοθέτησης του επίμαχου αρχαιολογικού χώρου. Το γεγονός δε ότι η αντίστοιχη Υπουργική Απόφαση κήρυξης του αρχαιολογικού

χώρου, μετά από γνωμοδότηση του αρμοδίου ΚΑΣ, δεν έχει ακόμη εκδοθεί, συνιστά παράλειψη οφειλομένης νομίμου ενεργείας και δεν δύναται βεβαίως να χρησιμοποιηθεί ως πρόσχημα για την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης ΣΟΑ του χώρου ερήμην αυτής.

Β.

Θέμα: Χαρακτηρισμός χώρων με εντοπισμένες αρχαιότητες ως κοινόχρηστων χώρων πρασίνου.

Ο χαρακτηρισμός χώρου ως κοινοχρήστου πρασίνου αποτελεί καθορισμό χρήσεως γης, στον οποίο δύνανται να προβούν μόνον οι κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Όταν όμως πρόκειται περί αρχαιολογικού εν τοις πράγμασι χώρου (δηλ. χώρου όπου αποδεδειγμένα ή κατά σοβαρή πιθανολόγηση ευρίσκονται αρχαιότητες, έστω κι αν δεν έχει ακόμη εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση κήρυξης αυτού ως αρχαιολογικού), όπως είναι η περιοχή του Ελληνικού, δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, να κινηθεί η ανωτέρω διαδικασία καθορισμού χρήσεων γης, προτού ολοκληρωθεί η διαδικασία κήρυξης και οριοθεσίας του αρχαιολογικού χώρου από το Υπουργείο Πολιτισμού. Στα πλαίσια της κήρυξης αυτής, η αρχαιολογική νομοθεσία προβλέπει τον καθορισμό των επιτρεπομένων χρήσεων στον συγκεκριμένο αρχαιολογικό χώρο (λ.χ. Ζώνη Α' απόλυτης προστασίας, Ζώνη Β' κ.λπ.), με βάση τον οποίο ακολουθεί, εφόσον επιτρέπεται, ο αντίστοιχος χαρακτηρισμός των επιμέρους τμημάτων του αρχαιολογικού χώρου από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Πρόκειται δηλαδή για δύο εντελώς διαφορετικές διαδικασίες, η κάθε μία από τις οποίες ανήκει στην αρμοδιότητα του αντίστοιχου Υπουργείου, εκ των οποίων η μεν διαδικασία κήρυξης του αρχαιολογικού χώρου οφείλει να προηγηθεί και κατόπιν να επακολουθήσει, σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς που έχουν τεθεί με την κήρυξη, η διαδικασία καθορισμού χρήσεων γης.

Αθήνα, 12/9/2017

Γεώργιος Χριστοφορίδης

Δικηγόρος ΑΜ ΔΣΑ 15651

Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου του Επιμελητηρίου

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΙΟΥ 30 - Τ.Κ 11473 ΑΘΗΝΑ
ΑΦΜ: 099081001001 Δ' ΑΘΗΝΩΝ